

TALABA KASBIY RIVOJLANISHIDA IJTIMOIIY FAOLLIKNI SHAKILLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTLARI

DTPI Pedagogika mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

Jo'raxonova Mohinur Odil qizi

Annotatsiya: Maqolada talabalarning ijtimoiy faolligini shakllantirish muhim ahamiyatga ega ekanligi yoritiladi. Alohida e'tibor shaxsda ijtimoiylashuv, ta'lim muassasalari va mikromuhit imkoniyatlarini inobatga olgan holda oliy ta'limda talabalarning ijtimoiylashish qobiliyatini shakllantirishga qaratiladi.

Kalit so'zlar: Fikr, ijtimoiylashish, fikrlash, faollik, moslashishning ma'naviy va moddiy hayot uyg'unligiga erishishdagi ahamiyati, shaxsda ijtimoiy fikrlash qobiliyatini shakllantirish.

Аннотация: В статье раскрывается значимость формирования социальной активности студентов. Особое внимание уделяется социализации личности, а также формированию способности студентов к социальной адаптации в условиях высшего образования с учетом возможностей образовательных учреждений и микросреды.

Ключевые слова: Мышление, социализация, размышление, активность, значение достижения гармонии духовной и материальной жизни, формирование социальной мыслительной способности личности.

Kirish. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti uchun raqobatbardosh, tashabbuskor, mustaqil fikrlovchi va ijtimoiy faol yosh mutaxassislar tayyorlash zaruriyati ortib bormoqda. Talabaning kasbiy shakllanish jarayoni faqat nazariy bilimlarni egallash bilangina emas, balki uning ijtimoiy faollik darajasi bilan ham belgilanadi. Ijtimoiy faol talaba o'z kasbiy o'sish yo'lini

ongli ravishda belgilaydigan, jamoa bilan ishlay oladigan va jamiyat hayotiga befarq bo'lmagan shaxs sifatida namoyon bo'ladi.

Asosiy qism. Ijtimoiy faollik — bu shaxsning jamiyat hayotida, ijtimoiy munosabatlarda, ta'lim va kasbiy jarayonlarda ongli, tashabbuskor, mas'uliyatli ishtirokini ifodalovchi sifatdir.

Talabalarda bu sifatning shakllanishi ularning fuqarolik pozitsiyasini, kasbiy mas'uliyatini, kommunikativ va ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ijtimoiy faollik shaxsning jamiyat hayotida, ijtimoiy munosabatlarda, ta'lim va kasbiy faoliyatda ongli, tashabbuskor, mas'uliyatli ishtirokini ifodalaydi. Talabalarda ushbu sifatning shakllanishi ularning fuqarolik pozitsiyasi, kasbiy mas'uliyati va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Talabaning kasbiy rivojlanishida ijtimoiy faollik muhim o'rin tutadi. U talabaning kasbiy motivatsiyasini kuchaytiradi, mustaqil fikrlashni rivojlantiradi, qaror qabul qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, liderlik fazilatlari, mas'uliyat hissi va ijtimoiy moslashuv darajasi ham ortadi.

Talabalarda ijtimoiy faollikni shakllantirish uchun bir qator pedagogik shartlarga rioya etish lozim. Birinchi shart — bu motivatsion muhitni yaratishdir. Talabalarda o'qish va kasbiy faoliyatga nisbatan ichki qiziqish uyg'otish, o'quv jarayonini real hayot va ijtimoiy ehtiyojlar bilan bog'lash, rag'batlantiruvchi tizimlarni yo'lga qo'yish zarur.

Ikkinchi shart — faol o'qitish metodlarini qo'llashdir. Muammoli o'qitish, loyiha asosida o'qitish, debat, rolli o'yinlar va interaktiv usullar yordamida talabalarning fikrlash, muloqot va jamoaviy faoliyat ko'nikmalari rivojlantiriladi. Bu jarayonda talaba o'quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

Uchinchi shart — talabalarning jamoaviy va ijtimoiy faoliyatini tashkil etishdir. Ularni volontyorlik, jamoatchilik ishlari, ijtimoiy loyihalar va yoshlar

tashkilotlari faoliyatiga jalb etish zarur. Shuningdek, kasbiy amaliyot jarayonida ijtimoiy muammolarni hal etishga yo'naltirilgan topshiriqlardan foydalanish foydalidir.

To'rtinchi shart — o'qituvchi va talaba o'rtasida hamkorlik munosabatlarini yo'lga qo'yishdir. Pedagog talaba uchun mentor, yo'lko'rsatuvchi, maslahatchi sifatida faoliyat yuritishi kerak. O'qituvchi bilan talaba o'rtasidagi ishonchli, ochiq va samimiy muloqot ijtimoiy faollikning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Beshinchi shart — ta'lim muassasasining ijtimoiy-madaniy muhitini boyitishdir. Universitet yoki institutda ijtimoiy faollikni qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratilishi zarur. Buning uchun turli to'garaklar, klub va talabalar kengashlari faoliyatini yo'lga qo'yish muhimdir.

Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar, onlayn platformalar va interaktiv treninglardan foydalanish ijtimoiy faollikni yanada samarali shakllantirish imkonini beradi. Xizmat orqali o'qitish (service learning) va loyiha asosida o'qitish (project-based learning) texnologiyalari nafaqat bilim, balki ijtimoiy mas'uliyatni ham rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Talabalarda ijtimoiy faollikni shakllantirish ularning kasbiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Ijtimoiy faol talaba kelgusida o'z kasbining nafaqat mutaxassisi, balki jamiyat taraqqiyotiga faol hissa qo'shuvchi shaxsga aylanadi. Shuning uchun ta'lim jarayonida ijtimoiy faollikni rivojlantirishga qaratilgan pedagogik shartlarni tizimli amalga oshirish ta'lim samaradorligini oshiradi va zamonaviy, innovatsion fikrlovchi yosh mutaxassislarni tayyorlash uchun muhim asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-3775-sonli qarori.

2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
3. G'ofurov A., Raxmatullayeva N. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Toshkent: TDPU, 2022.
4. Abdullayeva N. Talabalarda ijtimoiy faollikni shakllantirishning pedagogik asoslari. "Ta'lim va innovatsiyalar" jurnali, 2023.
5. Sh.Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston yoshlari – bizning kelajagimiz. Toshkent, 2021.
6. Большая психологическая энциклопедия / Самое полное современное издание. – М.: Эксмо, 2017. – С. 246.
7. Главные характеристики позитивного мышление – мнение участники базового тренинга // http://www.syntone.ru/events/news_archive.php?mes_sage=3982.
8. Формирование общественное мнение // <http://www.grandars.ru/college/sociologiya/formirovanie-obshchestvennogo-mneniya.html>.